

עין משפט
גז מוצה

גב א ב מ"י פ"ו מהל'
נדרים הלכה יג ט'
קמ"ג ל"ח רמב'
גב א מ"י ט"ז יג'
גד ד מ"י ט"ז הלכה ט'
קמ"ג ט"ז ט"ז י"ד
ס"ח רכ"ג ט"ז י"ד

תוספות

כפ"ל סק"ב [קמ"ג] א'
ק"ל ד"ח א"ס
אוסר דבר שלל נדרשו
למשנת מילתיה א"ל:
אמאי נכנס א"ל א'
א"ל דא"ס או"ב י'
א"ל נכנס דרב ושמואל
כבר י"ש נכס א"ל א'
שנא נכס א"ס. וקשה
והה"נ כ"פ שו"ת. מותר
אלו היה מ"ל למיפק
מ"ל כרימ"א לט"ו ק"ס
שמה נכסו חמ"י י"ט
אלמ"ל נכסו א"ל אוסר
או מח"ל לט"ו וק"ל.
גבי קירובו מה או נמט
במנה מותר מ"ל נמט
ל"ה ט"ל לחז"ל מתמנין
לקמ"ג דמ"ו ט"ז נכס
אלו דקמ"ג י' א"ב
א"ל דרבנ"ה א"ס אוסר
והה"נ כ"פ שו"ת. מותר
ל"ה נכס א"ל נכסו
נדרשו: אמאי כ"פ נכס
ד"ו י"ח ור"ש ק"ס
גב נכס ד"ו רש"א נכס
א"ל. ולא פליגי: מאי שנא
דחל"ב מן הטעות דפרי
והה"נ כ"פ שו"ת. מותר
ל"ה נכס א"ל נכסו
נדרשו: אמאי כ"פ נכס
ד"ו י"ח ור"ש ק"ס
גב נכס ד"ו רש"א נכס
א"ל. ולא פליגי: מאי שנא
דחל"ב מן הטעות דפרי

מב: ר"ן

דידיה הוה וכמו שפירשן דלקמ"ג) כס"ד אלא משום דתנא רישא
יירשנו לומר שדתי כשאר הירושמי אפי' ליהנות מן קופ"א
נמי לא יירשנו לומר שאינו מותר ליהנו' מירושו. ומ"מ שמע' מהא דיכול
אדם לאסור פירותיו על חבירו לאחר שאלו מרשותו ולא הוה כאוסר נכס'
חבירו על חבירו: ומהדרין שאני הכא

אין בין המודר פרק רביעי נדרים

רש"י

אם מת לא יירשנו שאני הכא דקא א"ל בחייו
ובמותו מכל מקום קשיא אלא נכנסים אלו
כ"ע לא פליגי כי פליגי בנכס רב ושמואל
סברי דל"ש נכסים אלו ל"ש נכסי אדם אוסר
ור' יוחנן ור"ל סברי נכסים (6) אדם אוסר
נכסי אין אדם אוסר וכו' איכא למ"ד ל"ש
נכסים אלו ול"ש נכסי והא תנן (ה) האומר
לחבירו קונם לתוך ביתך שאני נכנס שדך
שאני לוקח מת או שמכרו לאחר מותר
לבית זה שאני נכנס שדה זו שאני לוקח
מת או שמכרו לאחר אסור אלא "כי אמרי
ר' יוחנן ור"ש לקיש נכנסים ורב ושמואל
יבנכסים אלו ולא פליגי: ובשביעית אין יורד
לתוך שדהו כו': מאי שנא דאוכל מן הגזמות
דפירי דהפקירא אינון ארעא נמו אפקרה
אמר עולא בעומדין אילנות על הגבולים
ט"ו שמעון בן אליקים אמר יגזירה שמוא
ישהא בעמידה: **מתני'** והמודר הנאה
מחבירו לא ישאלנו ולא ישאל ממנו לא ילונו
ולא יהיה ממנו ולא ימכור לו ולא יקח ממנו:
גמ'

מסורת הש"ס

(א) לקמן מ"ו. (ב) ועל
ל"ג. (ג) ושי"ן לעיל.
(ד) וק"מ. (ה) וק"מ. (ו)
(ז) כ"פ: ממנה ק"ס.
(ח) כ"פ וק"מ. (ט) שי"ן ק"פ
ש"ח.

הגרות הב"ח

(6) נ"ב ור"י ור"ש לק"ש
סברי נכסים אלו א"ס:
(7) רש"י ד"ה שאני
הכא דרש"י ד"ה שאני
נכסו: (8) ר"ה י'
פליגי וכו' אמרין א"ס:
(9) ד"ה קונם וכו' דה"י
מתעב דומיא דבכסין
אלו וכו' רב ושמואל
וכי ה"י חל"ה מ"ה
ועומדין אילנות על הגבולים
והפירות נוטין לתוך
שדהו וכו' וכו' לק"ש
אפקריה ועכ"ל:

פירוש הרא"ש

אמאי נכס דרבנ"ה
אפקריה: ל"ח רמב'
השדה כ"י לק"ש פירוש:
במקורו ע"י הגבולין. וא"ת
ל"ח ל"כ נכסו נתון השדה
ואספסול לכל אדם אין לו
רשות לנטות כיון שישל
ליקח הפירות או שחמ
א"ע"ג דלא"ה אחרני'
מותר למודר אסור אבל
ליקח פירות העומדין בתוך
השדה יכול לע"ד: נראה
שמוא ישהא בעמידה.
והא מוכי נ"ח לק"ש
פירות הלכך לא יכנס לתוך
השדה כלל לק"ש פירות:
מתני' אמאי ישהא בעמידה.
מפרש בגמ' וכן לא יראה
מתני' אמאי ישהא בעמידה
יקח ממנו: אמאי ישהא בעמידה
דלא"ה הנאה למדריה
זה כו"ה אלא למכור
לו ביתה וליקח ממנו
במחנה מותר: א"ת
שאני חרש בה א"ת
אוחה שניקש שישאלנה
לו אפרה עליו: אמ
היה רבו יחידו הוא
אמור וכו' אדם שות"ה:
כי לפי גבולותיו כיון
למוד א"ס היה א"ס
שוא בעמ"ל רגיל לתרום
שדהו הוא אסור וכל
אדם מותרין לתרום שדהו
באחת השדה וא"ס אין
דבר לתרום הוא (ומתן)
וכל אדם אסורים לתרום
בה שדה:

אם מת לא יירשנו שאני הכא דקא א"ל בחייו
ובמותו מכל מקום קשיא אלא נכנסים אלו
כ"ע לא פליגי כי פליגי בנכס רב ושמואל
סברי דל"ש נכסים אלו ל"ש נכסי אדם אוסר
ור' יוחנן ור"ל סברי נכסים (6) אדם אוסר
נכסי אין אדם אוסר וכו' איכא למ"ד ל"ש
נכסים אלו ול"ש נכסי והא תנן (ה) האומר
לחבירו קונם לתוך ביתך שאני נכנס שדך
שאני לוקח מת או שמכרו לאחר מותר
לבית זה שאני נכנס שדה זו שאני לוקח
מת או שמכרו לאחר אסור אלא "כי אמרי
ר' יוחנן ור"ש לקיש נכנסים ורב ושמואל
יבנכסים אלו ולא פליגי: ובשביעית אין יורד
לתוך שדהו כו': מאי שנא דאוכל מן הגזמות
דפירי דהפקירא אינון ארעא נמו אפקרה
אמר עולא בעומדין אילנות על הגבולים
ט"ו שמעון בן אליקים אמר יגזירה שמוא
ישהא בעמידה: **מתני'** והמודר הנאה
מחבירו לא ישאלנו ולא ישאל ממנו לא ילונו
ולא יהיה ממנו ולא ימכור לו ולא יקח ממנו:
גמ'

משום שיכול להושיע ידו וליקח מנחוק אבל אין הגבולין
אזני יורד לתוך שדהו דאסור לו לירד לשם: גזירה שמוא
בעמידה. דלאחר שאלו עומד לו לשם וקמיתיה מנכסים דמדיר ואסור
דהאי דאפקריה רחמנא כל זמן שהוה אוכל או יכול לעמוד לשם דהפקר
הוא אבל שלא לזרוק אכילה לא אפקריה: **מתני'** המודר
הנאה מחבירו לא ישאל לו. שאלה בכלים. הלואה צמעות:
גמ'

ומהדרין אלא נכנסים אלו לא פליגי דודאי אדם אוסר וכו' אמרי אלו לאו דוקא
דשטיט לכו דכל היכא דאמר נכסו אפילו כי אמר אלו אין דעו אלא נכנסים ואפי' אדם אוסר כי משום דנכסי נמי לעולם משמע ואלו שהן
עשוי נכסי קאמר אי משום דכיון דחיללא עלייהו איסורא מו לא פקע ור' יוחנן ור"ל סברי דדוקא נכסים אלו אדם אוסר אבל נכסי אין אדם
אוסר. והשתא אחרי מתני' שפיר לר' יוחנן ור"ל כדאיתא לרב ושמואל דר' יוחנן ור"ל נכנסים אלו מוקמי לה ורש"א רבותא קמ"ל דלע"פ
שהגיע שביעית אינו יורד ואינו אוכל דאדם אוסר דבר שרשותו לכשאלו מרשותו וסיפא רבותא קמ"ל דאם שביעית נדר אין יורד לתוך שדהו
וכי קאמר ר' יוחנן ור"ל נכסו עליו וכו' לאו דמוקמי לה למתני' נכנסים אלא לרב ושמואל קמהדרי וה"ק להו אי נכנסים איירי תנא לא
הוה תני הכי אלא הכי הוה דינא דלפני שביעית אין יורד ואוכל ושהגיע שביעית אוכל ואי הכי לא אשמעינן מירי אלא דהאי ומתני' דאמר נכסו
אלו ומש"ה נדרא חיל אפילו לאחר שהגיע שביעית. ומקמינן דל"ה ללימוד רב ושמואל דלפי' כי אמר נכסו ליתסור נכסים אפילו לאחר שאלו
מקמי לה למתני' באומר נכסו אלו דכיון דאמר אלו א"ע"ג דאמר נכסו הכי כאלו אמר נכסו אלו ואסרי אפי' לאחר שהגיע שביעית ורש"א
רבותא קמ"ל ור' יוחנן ור"ל נמי הכי מוקמי למתני' וה"ק לא תיסק אדעתין דמתני' דקתני דאפילו הגיע שביעית אינו יורד ואינו אוכל
מחמתה אפילו נכסו וטעמא משום דכיון דנתיב דהו איסורא מו לא פקע דיתא אלא כל היכא דלא אמר אלא נכסו לא מתקרי אלא כי אימתהו
נדרשותיה אבל הגיע שביעית אוכל מן הגזמות דפקע להו איסורייהו הלכך דהאי מתני' לא מיתוקמא אלא נכנסים אלו. ואע"ג דהאי דינא מתי
למיגמרי' מתתני' דהאומר לחבירו קונם לביתך שאני נכנס וכו' א"ר יוחנן אמתני' לפרשה ולגזירה דלא נעטי בה משום דסתם מודר הנאה מחבירו
נכסו משמע דנתן לקמן [מג]. המודר הנאה מחבירו וכו' נותן לאחר לשם מתנה והלה מותר בה ופי' באומר נכסים אלו אין הלה מותר בה. כג"ל פירושא
דהאי שמתעב. ולא ידענא אמאי נקט הש"ס בתסקנה ר' יוחנן ור"ל מקמי רב ושמואל דה"ל למינקט רב ושמואל ברישא דקמסדר להו למימרינהו
מתיקמא מקמי ר' יוחנן ור"ל וגראה בעיני משום דכל שקלא וטריא דסוגיין נקטינן דר' יוחנן ור"ל קיימי אמילתייהו דרב ושמואל לפלוגי עליה
מש"ה כי הדרי למימר דלא פליגי מקדמינן לדר' יוחנן ור"ל מקמי רב ושמואל לומר דלאו אמילתייהו קיימי כלל. ואית דגרסי הכא ורב
ושמואל נכנסים אלו מהיה אפילו להך גירסא ה"ה נכסו אלו דאדם אוסר שהולכין אחר לשון אחרון דאמר אלו והכי איתא בירושלמי
[פ"ה ה"ג] ביתך זה משום מה אמת מופסו משום ביתך או משום זה ומתקמא משום זה: ארעא נמי רחמנא אפקריה. כלומר ללקות השדה מותר
ולמה לא ירד לתוכה ללקוט פירותיה: אמר עולא בעומדין אילנות על הגבולים. אין הכי נמי ללקוט אילנות שצמחצע השדה מותר
לירד לתוכה אבל ללקוט אילנות שעומדין על הגבולין לא דרמנא לא אפקרה לארעא אלא ללקוט פירותיהו הלכך כיון שאילנות הללו
יכול ללקוט אותם לא ירד: ר"ש בן אליקים אומר גזירה שמוא ישהא בעמידה. ומש"ה אפי' ללקוט אילנות שצמחצע השדה לא ירד
לתוכה דנאי דמדינא שרי דארעא רחמנא אפקרה משום גזירה אסור. ואע"ג דהכא גזרינן שמוא ישהא בעמידה ולעיל (דף ט"ז.) גבי חולה
לא גזר שמואל אלא שמוא ישהא בישיבה אבל בעמידה לא גזר דל"ה ליתסור לבקרו אפי' עומד החסם היינו טעמא משום דכיון דדרך מבקר
ישכח ושיח' מתכריז לעמוד אית ליה היכרא אבל הכא מתי היכרא אית ליה הא אין דרך ללקוט אמת הפירות אלא
בעמידה ואפי' למיגור שמוא ישהא: **מתני'** לא ישאלנו ולא ישאל ממנו. מותר למודר הנאה מחבירו דאם
מתני' מיניה. שאלה שייכא נמדי דהדר בעיניה כבהמה וכלים הלואה שייכא צמדי דלא הדר בעיניה כהלואה מעות:
גמ'